

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

2) носить переважно договірний характер; 3) обмежена у застосуванні заходів юридичного впливу та відповідальності; 4) здійснюється суб'єктами, що не виступають від імені держави, не є її повноважними офіційними представниками.

Отже, враховуючи вищезазначене, хочемо ще раз наголосити, що ефективна і якісна реалізація правоохоронної діяльності має надзвичайне значення для функціонування будь-якої держави. Адже вона спрямована на найголовніше – охорону прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Констатуючи той беззаперечний факт, що правоохоронна діяльність окрім правоохоронних органів здійснюється також і суб'єктами, які не виступають офіційними представниками держави, але своїми діями реалізують засади її конституційного ладу, пропонуємо замість терміну «недержавна правоохоронна діяльність» використовувати термін «державна правоохоронна діяльність, що здійснюється недержавними суб'єктами». Вважаємо таке формулювання більш коректним з наукової точки зору.

Список використаних джерел:

1. Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Юрко С. С. Недержавна охоронна і правоохоронна діяльність в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : 12.00.10. Одеса, 2017. 21 с.
3. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 № 1835-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 40. Ст. 338.

Ключові слова: правоохоронна діяльність, приватна правоохоронна діяльність, недержавна охоронна діяльність, правоохоронні органи, найпріоритетніших напрямків діяльності держави, недержавні суб'єкти, приватні охоронні підприємства.

Key words: law enforcement activities, private law enforcement activities, non-state security activities, law enforcement agencies, the most priority areas of state activity, non-state entities, private security companies.

ЗУБРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури, адвокат*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕЄСТРУ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО АДВОКАТІВ

Інститут адвокатури є ключовим елементом розвитку демократії та правової держави у країні. Діяльність адвокатів не обмежується лише наданням професійної правничої допомоги, а включає в себе також роботу органів адвокатського самоврядування, зокрема, в частині

проведення дисциплінарного провадження щодо адвокатів. Проте, наразі існує низка проблем зі зберіганням та моніторингом інформації про притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності, що підтверджується практикою діяльності Ради адвокатів України у цих питаннях.

Деякі представники органів адвокатського самоврядування вважають, що існує практика, коли адвокати переїжджають з одного регіону в інший з метою зареєструватись у новій КДКА, яка не має повної інформації про їхню дисциплінарну історію, включаючи можливі дисциплінарні стягнення. Крім того, поширеною є практика подання Головою Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури скарг про дисциплінарні порушення адвокатів до КДКА іншого регіону, де також може бути обмежена доступність інформації про дисциплінарну історію адвоката. Ці практики порушують стандарти адвокатської етики та можуть викликати проблеми в забезпеченні дисциплінарної відповідальності за можливі порушення.

Рада адвокатів України ухвалила рішення № 144 «Про Реєстр дисциплінарних проваджень» 16-17 листопада 2022 року, яким вона встановила, що відповідальність за створення та ведення Реєстру дисциплінарних проваджень покладається на Раду адвокатів України. Згідно з цим рішенням, РАУ також забезпечує публікацію Реєстру дисциплінарних проваджень на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України. Інформація, яка буде зазначена в Реєстрі, є необхідною для кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури для прийняття рішення по дисциплінарній справі щодо притягнення адвоката до відповідальності за вчинення проступку. Крім того, рішенням РАУ була встановлена плата за внесення кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури регіонів відомостей до Реєстру дисциплінарних проваджень у розмірі одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день подання заяви (скарги) щодо поведінки адвоката, яка може мати наслідок його дисциплінарну відповідальність.

Важливо зауважити, що у минулому були спроби встановлення плати за подання скарги на дії адвоката. Наприклад, Рада адвокатів України прийняла рішення № 203 від 23 вересня 2017 року, згідно з яким встановлювалася плата за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяв (скарг) до КДКА регіону та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Такі зміни були обґрунтовані необхідністю покриття витрат на проведення перевірок, направлення запитів, повідомлень та на організацію засідань [2].

Проте, у справі № 816/2353/17 Шостий апеляційний адміністративний суд 9 червня 2020 року визнав це рішення неправомірним та недійсним з моменту прийняття. Це рішення було обґрунтовано тим, що Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не містить положень про плату за подачу та розгляд скарг на поведінку адвоката, а також не передбачає, що така плата може вважатися «іншим не забороненим джерелом», передбаченим статтею 58 цього Закону [3].

Закон надає можливість кожній особі, яка має інформацію про поведінку адвоката, що може стати підставою для його дисциплінарної відповідальності, звернутися до КДКА. Однак встановлена РАУ плата обмежує це право, тому що може змусити особу утриматися від подання скарги, що може дозволити адвокату уникнути відповідальності. Важливо зазначити, що практика Верховного Суду свідчить про те, що встановлення такої плати обмежує право громадян та юридичних осіб на звернення до КДКА, яке гарантоване Конституцією України. У своїй постанові від 21 грудня 2020 року Верховний Суд підтвердив цю позицію, зазначивши, що плата за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяв про поведінку адвоката обмежує це право, яке безпосередньо пов'язане з правом на професійну правову допомогу, яке гарантує Конституція України [4].

Отже, після аналізу рішень РАУ від 23 вересня 2017 року № 203 та від 16–17 листопада 2022 № 144 можна зробити висновок, що вони містять характеристики нормативно-правових актів, зокрема встановлюють правила (плату за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяв та відомості до Реєстру дисциплінарних проваджень), що мають загальний характер та можуть бути застосовані на довгостроковій основі для необмеженої кількості суб'єктів.

Згідно з частиною першою статті 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», кожна особа, якій відомі факти поведінки адвоката, які можуть бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має право подати заяву до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури [5].

Згідно зі статтею 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», рішення Ради адвокатів України є обов'язковими для виконання всіма адвокатами, але рішення органів адвокатського самоврядування не можуть поширюватися на заявників чи скаржників, які подають скаргу на дії адвокатів. Тому Рада адвокатів України не може виходити за межі своїх повноважень, приймаючи рішення щодо встановлення обов'язку плати за внесення відомостей до Реєстру дисциплінарних проваджень для осіб, які не є адвокатами чи адвокатськими об'єднаннями.

В сучасних умовах процесуальні опоненти можуть використовувати механізми притягнення до дисциплінарної відповідальності та подачу безпідставних скарг на адвоката як спосіб впливу на захисника. Ці дії можуть створювати незручності для адвоката, але не можуть стати підставою для нівелювання норм Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Закон передбачає унормовану справедливую процедуру, яку адвокат може застосувати у випадку порушення своїх прав. Враховуючи незалежність адвокатського самоврядування та права людини на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, можна зробити висновок про необхідність дотримання законодавства та гарантування захисту прав адвоката та особи, яка звернулася до нього за допомогою.

Список використаних джерел:

1. Рішення РАУ від 16–17 листопада 2022 № 144 «Про Реєстр дисциплінарних проваджень». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0144871-22> (дата звернення: 07.05.2023).
2. Рішення РАУ від 23 вересня 2017 року № 203 «Про встановлення плати за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяв (скарг) до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури». URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2017-09-23-r-shennya-rau-203_5c370fc4cfc74.pdf (дата звернення: 07.05.2023).
3. Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 9 червня 2020 року у справі № 816/2353/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89859971> (дата звернення: 07.05.2023).
4. Постанова Верховного Суду від 21 грудня 2020 року у справі № 816/2353/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93749503> (дата звернення: 07.05.2023).
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 07.05.2023).

Ключові слова: реєстр дисциплінарних проваджень, дисциплінарна відповідальність адвоката, дисциплінарне провадження.

Key words: register of disciplinary proceedings, disciplinary responsibility of a lawyer, disciplinary proceedings.

KONDRYCH VASYL

*National University “Odesa Law Academy”,
post-graduate student of the Department of Organization of judicial,
law enforcement agencies and advocacy*

CRITERIA FOR PROSPECTIVE CANDIDATES SEEKING THE POSITION OF JUDGE IN THE SUPREME ANTI-CORRUPTION COURT

In order to ensure the independence and impartiality of anti-corruption courts, it is essential to develop effective mechanisms for selecting judges who can guarantee complete independence, impartiality, and objectivity. To address this, the existing legislation appropriately includes various general and specific requirements that must be met by judges of the Supreme Anti-Corruption Court (hereinafter referred to as the court).

The general requirements are enshrined in Article 127 of the Ukrainian Constitution. According to this article, a judge must be a citizen of Ukraine, aged between 30 and 65, possess a higher legal education, have at least five years of professional experience in the field of law, demonstrate competence and virtue, and be proficient in the state language. Furthermore, judges are prohibited from belonging to political parties or trade unions, participating in any political activities, holding a representative mandate, or engaging in any paid work other than scientific, teaching, or creative endeavors [1].

Кісліцина Ірина Олександрівна До питання про роботу САП у період воєнного стану	128
Ковальчук Інна Сергіївна Особливості реалізації правозахисної діяльності органів прокуратури в умовах воєнного стану.	130
Кравченко Марина Олександрівна До питання корупційних правопорушень у судовій гілці влади	132
Кубаєнко Андрій Володимирович Ефективність діяльності правоохоронних органів: оцінка та аналіз за допомогою інформаційно-аналітичних засобів	134
Свида Олексій Георгійович Перспективи вдосконалення статусу Вищого антикорупційного суду.	138
Храпенко Олена Олегівна Адвокат і новітні технології	140
Чекмарьова Лариса Юріївна Підготовка клієнта до судового засідання: психолого-правовий аспект.	142
Курганський Олександр Валерійович Окремі аспекти кадрової роботи в органах прокуратури	146
Нестерчук Лілія Петрівна, Лисенко Ангеліна Володимирівна Щодо проблематики поняття недержавної правоохоронної діяльності	149
Зубрицький Олександр Олександрович Проблемні питання запровадження функціонування реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів	151
Kondrych Vasyl Criteria for prospective candidates seeking the position of judge in the Supreme anti-corruption court	154
Орленко Артем Ігорович Про визначення поняття адміністративного суду в національній правовій доктрині	157
Чорний Максим Михайлович Окремі питання організації прокурорського нагляду при розслідуванні кримінальних правопорушень слідчими Державного бюро розслідувань	159
Щербатий Роман Романович Щодо проблеми кадрового дефіциту в системі судоустрою України	162